

Posudek diplomové práce

Diplomand:	Barbora Bejvlová
Studijní obor:	španělština
Téma práce:	<i>Rozhraní mezi modernistickou kronikou a povídkou v díle Manuela Gutiérrezze Nájery</i>
Rozsah:	77 stran
Vedoucí:	Doc. PhDr. Hedvika Vydrová
Oponent:	Dr. Juan Sánchez
Datum obhajoby:	2. 2. 2011-01-26

Barboru Bejvlovou zaujalo prozaické dílo mexického autora Manuela Gutiérrezze Nájery svou žánrovou nevyhraněností. Vnímá ji v celkovém dobovém kontextu jako doklad měnícího se estetického cítění na konci 19. století. Proto také věnuje značnou pozornost povaze a projevům hispanoamerického modernismu (v 2. kapitole), který tyto změny reflektoval nejúplněji.

Oceňuji to, že autorka obecné rysy modernismu sleduje především na konkrétním díle Gutiérrezze Nájery. Tak např. jeden ze závažných aspektů modernismu – změnu sociálního postavení spisovatele a profesionalizaci jeho práce na bázi žurnalistiky – postihuje v oddílu věnovaném významné mexické revue *Revista Azul*, jejímž byl Gutiérrez Nájera spoluzakladatelem a horlivým přispěvatelem a která se stala ranou platformou modernistické estetiky.

Podobně příznačnou pohyblivost a proměnlivost všech literárních forem tohoto období, jejich prolínání a obtížné vymezení hranic mezi nimi dokládá na zvolených dílech M. Gutiérrezze Nájery: eseji „Umění a materialismus“, který se stal jedním z prvních manifestů modernismu v celé Hispánské Americe a kronice „Kronika nahořklé barvy“.

Třetí kapitolu věnuje formě, kterou mexický autor dost neobvykle pojmenoval „půst“ („cuaresma“). Tady poněkud vybočuje z principu selekce jednoho nebo dvou děl, která danou formu postihují nejlépe, a rozebírá nebo spíše popisuje všechny dochované texty takto autorem nazvané. Je to nesporně záslužné, protože jim kritika věnovala méně pozornosti, ale možná by pro svou povahu prózy na pomezí úvahy a ironické glosy patřily spíše do druhé kapitoly věnované eseji a naopak podkapitola o kronice by se lépe uplatnila, kdyby předcházela kapitole věnované povídce. Ještě jedna poznámka ke kapitole o „cuaresmas“: nebylo by na škodu, kdyby studentka zaujala od autorových názorů větší odstup, nebo dala najevo, které z nich pokládá za opravdu zajímavé, protože třeba vystihují proměnu názorů na soužití mužů a žen, na rozdíl od jiných, které spíše svědčí o spisovatelově konzervatismu. Oceňuji však důraz, který diplomandka klade na orální povahu těchto textů (nebo spíše spisovatelovu stylizaci do této kazatelské podoby), a dále nový a velmi závažný sociologický rys hispanoamerické literatury konce století: objevení žen jako významných „konzumentů“ literárního díla a schopnost M. Gutiérrezze Nájery vcítit se do vkusu žen-čtenářek.

Čtvrtá kapitola je věnovaná dvěma krátkým výpravným textům. V případě povídky „Svatojanské ráno“ je zde opět uplatněn princip výběru „exemplárního“ textu, na němž Barbora Bejvlová chce ukázat na některé obecnější rysy povídky nejen u Gutiérrezze Nájery, ale v rodící se modernistické próze vůbec. Druhý text - „Novela z tramvaje“ - je v mnoha ohledech odlišný, k tomu se ještě vrátím.

Detailním rozbořením motivů, postav, vypravěčských postupů i jazyka „Svatojanské povídky“ studentka prokazuje smysl pro významové nuance textu. Soustředí se na prorůstání výpravných principů do formy kroniky a postihuje mnohé další aspekty svědčící jak o

spisovatelově novátorství tak o jeho příslušnosti k estetice modernismu (lyrizace výpravného diskurzu, pojetí vypravěče, využití symbolů – zlaté hodinky jednoho z chlapců, děti jako protagonisté příběhu, rozpor mezi venkovem a městem). Odkazuje často i na své předchozí rozборы - rovněž velmi důkladné a zajímavé (postižení napětí mezi pohybem a ztrnulostí, barevné impresy a jejich symbolika) - „Kroniky nahořklé barvy“, čímž potvrzuje blízkost obou forem, které jsou v hispanoamerické literatuře plodem modernismu a doznaly na přelomu 19. a 20. století velkého rozmachu.

Druhá část 4. kapitoly je věnována pozoruhodnému Gutiérrizově textu „Novela z tramvaje“. Studentka správně ve svém rozboru zdůrazňuje metafikční povahu této prózy, ale tento koncept poněkud oslabuje jistou váhavostí, patrnou již v překladu titulu a jeho výkladu. V českém znění ponechává „novela“ a poukazuje na odlišný význam slov v obou jazycích, nicméně text následně označuje za povídku. Nejde ani tak o rozdíl mezi prózou v češtině označovanou jako novela a povídkou jako o to, že zůstal nevyužit odkaz španělského titulu právě k oné metafikční povaze textu (šp. termín „novela“, tj. román, chce ukázat, podle mého názoru, jak se rodí román neboli fikce obecně). V každém případě je však její rozbor záslužný a dokládá další nové rysy modernistické narativní prózy, jak ji v jejím raném období reprezentoval právě Manuel Gutiérriz Nájera.

Diplomová práce Barbory Bejvlové disponuje solidní sekundární literaturou a má velmi dobrou formulační úroveň, což platí i o překladech četných ukázek z primární literatury. Její předností je i to, že zprostředkovává české - při nejmenším odborné – veřejnosti důkladnější znalost méně známého tvůrce.

Vyhovuje požadavkům kladeným na diplomové práce a doporučuji ji k obhajobě.

Praha 26. 1. 2011

Doc. PhDr. Hedvika Vydrová